

Ngwuja'ri ngwanni ngwullu je Bulij Külüji Äni kitabanu

Külüji gwuru gündär ngwaalu ngwucaar je gweneno Türkiyä. Gündär nggee gijädi gitäny gwe kündär gani abijuj. Bulij gwuru nono mung millidi külüji ngwu'ti be jalu ngenone. Ngwüji ngwudi Külüjng ngwu'dingina ngwuja'ri ngwudi ngwaalu ngwanni ngwujaw kur gani Ababraj gwanni gwati ji Külüji gwujaar Bulij gwe korkon gaji ganni gullu ge Bulij ngwuja'ri ngwee.

Ngwoorta ngwuju ngwanni ngwuru ngwu'duru ngwikirijinanü Külüji ngwanni gwati ari nunnu aar lenge Ngwaalinga, a diji äpiji yiiru yobo na yiima yi'ter. A loko ji lanni linana ngwikirijinä ndi gwuji dimürä didi Ngwüyäwüd. Anni ma Bulij 'dingini ngwoorta ngwe ngwee ngwuru ngwu'duru, ngwulli ngwuja'ri ngwuje diwayiniyi ndi ari Kirictu gwuru Deleny didi Yiima gididlä na ndi ari aar äpiji Kirictung yobo jücü.

Yajang yidi ngwuja'ri

1. Aganni (1.1-2)
2. Otaci Ngwaalingalu gwani yäy 'tu (1.3-8)
3. Drü na yiiru yidi Kirictu (1.9—2.19)
4. Midi gwanni gwuyang ndi Kirictu (2.20—4.6)
5. Aganni gwudi mi'ra (4.7-18)

Bulij gwaganna gi'donga gidi Külüjïng

¹ Äny gwuru gwani Bulij, gwuru doo'ra dükäjäär didi Yicu Kirictu anaku bupa gu Ngwaalu na diweengga dani Timijawuj. ² Lükäjä ngwuja'ri ngwee, ngwükäcärä je lanni liru ngwüji ngwuju'ru ngwudi gi'doonga gidi Ngwaalu kündär gidi Külüjïng lanni lämnä ndi Kirictu.

Ara je gu yimi'rü ji ara je gu adatalu ji gwudi Papa gwuru Ngwaalu gwege.

Otaci Ngwaalingalu na yäy 'tu gwani gi'doonga gidi Külüjïng

³ Nyii lati ci Ngwaalinga yäy 'tu ngwanni ngwuru Papa gwudi Deleny dege dani Yicu Kirictu yomon reny minyii otaci Ngwaalingalu gwani nga nga ⁴ ndi ari nyii li'dingina ämnä gwe gwalu ndi Yicu Kirictu a nyii 'dingini ämnä gwe gwalu ngwüjü ngwanni ngwuju'ru ngwudi Ngwaalu. ⁵ Ämnä Ngwaalu na ämnäjidi gwanni gwü'tüdi ndi ge'taji gwanni gwügi'tjjarä je Ngwaalu kerala ngwanni gwu'dingina gwe gwerre ngwuja'ri ngwanni ngwujaw gwuru 'didanu ⁶ ngwanni ngwuma obana 'danggalanu. Ngwaalu 'dar gididlä, ngwüji ngwonyadu ngwuma ämnä ngwuja'ri ngwanni ngwujaw ngwuma gwürli yigo'ralu yegen aar jada Ngwaalinganu. Ngwuja'ri ngwanni ngwapu yiuru aar 'tänü nono apar gu yiuru 'danggalanu 'to 'tu'tu gomom ganni gima je ge 'dingini aang leneg yimi'rä yidi Ngwaalu 'didanu gwe 'dar. ⁷ Yimi'rü yidi Ngwaalu yanni ma aar je diweengga dämniny dani Ababraj enggaci gwanni gwuru nyii le ngwinäd

ngwuru doo'ra dāpījä Kirictung yiuru ligor le le'te pu ngwumandi 'dānggārī gwani nga nga. ⁸ Nginde gwuru gwanni gwondaci nje 'to ämni gwe gwalu gilig'i'rim.

⁹ Yäy gu no, yiru giyee yanni yigäbici nje anni ma ara je le 'dingini, nyii 'ti dūnādi ndi otaci Ngwaalingalu gwani nga nga. Nyii otaci Ngwaalingalu nunnu ara je onjajala bebere gwe gwani bupi gwüngün bebere gwe na lenge gwe 'dar gwudi lig'i'rim lüngün. ¹⁰ A lotaca Ngwaalingalu ngwuja'ri ngwe ngwee nunnu ngaa eelle eelleng gwudi ngwüji ngwädi Gideleny ngaa jadanu giyi'ral 'dar. Nyii otacalu 'to ndi ari ngaa ape yiuru yanni yāti ngwäyanü giyi'ral 'dar yanni yijaw ngaa pe ndi lenge ngwuja'ri ngwani Ngwaalu. ¹¹ Nyii otacalu 'to ndi ari ara je ojemeye nono yiima ye 'dar yiima yidi näji gwüngün. Nunnu ngaa burni ndi määtä yigor yalu ngaa or'temaji gidirbänü dalu 'dar ngaa jayanu. ¹² Ngaa ci Ngwaalinga yäy 'tu ngwuru Papa ngwanni ngwuma je ja'rima ara je acajidiyi giyu'rinanu yidi ngwüji ngwanni ngwuju'ru giyelenyanu yidi gerala.

Kirictu gwupana gu'ru

¹³ Nginde gwanni gwuminje ü'rälü giyiima yidi dirim aar nje äbrī aar nje apada giyelenyanu yidi Giji güngün ganni gämning. ¹⁴ Ü'rälü gwe gwudi yin yüngün, Ngwaalu ngwuminje äbräji keng gwege.

¹⁵ Nginde gwuru di'rimbil didi Ngwaalu ngwanni ngwa'ti enggana ngwuru gi'ra gidi yi'ral 'dar yanni yige'ta je Ngwaalu. ¹⁶ Ndi ari

nginde gwe, yi'ral 'dar yigi'tinä kerala aar gi'tini gidiyängälü. Yanni yenggana na yanni ya'ti enggana. Ya gu ru yani ngwudu'ri, yiima, ngweleney na yeleny. 'Dar yigi'tinä nginde gwe ndi ari aar näji ngindeng. ¹⁷ Nginde gwuru gwuju gwerre gwerre giyi'ral 'dar. ¹⁸ A nginde gwe a gu yi'ral mätini 'dar. Nginde gwuru gi'ra gidi ngwanguinu ngwudi gi'doonga. Nginde gwuru gwanni gwädaälü ngwuru gi'ra gidi 'di'ri gwudi ngwüji nunnu ngwuru gwanni gwuru gi'ra giyi'ral 'dar. ¹⁹ Ndi ari nginde gwe, Ngwaalu ngwüjädü gu ndi ari ngwuge'te drü düngün 'dar ngwuji ndi Kirictu. ²⁰ Ndi ari Giji ge güngün, Ngwaalu ngwuma gu gwä'rajidi yi'ralalu 'dar 'dünggüngün gidiyängälü na kerala, ge'te gwe adatingalu ngwuji yin ye yüngün yanni yirädälü kü'rälä ganni gimamindanu. ²¹ Nga nga gwele gwerre liru ngwörnü li'tüdänü ngaa ru güwän Ngwaalu gwani ya'rany na elelle gwalu gwanni gwuki. ²² Ngwaalu ngwuma je be gwä'rajidi gweneno ngindenga le ngwanguinu ngwe ngwudi Kirictu yin ye yidi yi'rany yüngün. Nunnu ara je Kirictu inggidi liju'ru ngwäyänü ngwüngün lijaw nono la'ti äti yi'ral nono yere. ²³ Manari ngaa limätinälü 'didanu ndi ämni Ngwaalu gwalu ngaa odanalu ndom, ngaa 'ti gatana ge'tajing gwudi Ngwuja'ri ngwanni ngwujaw. Ngwuja'ri ngwuru ngwee ngwanni ngwu'dingina je ngwondacara je ngwüjü 'dar gididlä gidiyängälü, ngwanni ngwurucu nje äny gwani Bulij dinäd.

Bulij undi ngwäy giyiiru

24 Äny gweneno, gwujayanu gidärbänü dänni dijiny gwanu gwani nga nga ndi ari yi'rendeny ngwanginu ngwüny aar medaji yündä yidi Kirictu yanni yi'dälü ki'doonga güngün ganni giru ngwanginu ngwüngün. 25 Ganni giminy ruci dinäd gege'te gwe gwudi Ngwaalu giyiuru yanni yätädäär nje gwani nga nga nunnu ngaa je enggaci ngwuja'ri ngwudi Ngwaalu aar mbuti 'dar 26 ngwanni ngwuru yujimid yanni yändälü ngwüdlä a kimaad ganni gima ele. A be gweneno, yiming je be 'täcä ngwüjälü ngwanni ngwuju'ru. 27 Ngwüji ngwüngün 'dar, Ngwaalu ngwuge'ta ndi ngwe inggidi yujimida yüngün. Ngwubuping je 'dar ndi aar lenge ndi ari yujimid yüngün yojema gu'ru ngwuye gataji ngwüjü düwä ngwuru Garany. Yujimid yüngün giyee yiru ndi ari a Kirictu ji 'danggalanu 'to nga nga lanni liru Garany, yäy gu no, ngaa icinänü ndi ari ngaa la mbuji näjing gwudi Ngwaalu gwanni gwaru nggwe. 28 A londaca ngwüjü 'dar ngwuja'ri ngwe ndi Kirictu. Aar girinya ngwüjü 'dar ndi aar 'dengenaci Kirictung, aar je enggaci 'dar bebere gwe 'dar ngwanni gwätäär. A lärrä yi'ral giyee 'dar nunnu a ngwüji 'dar ngwanni ngwugekajidu ndi Kirictu, aji aar mbuti kaji ganni gadi aar je ge inggidi Ngwaalu. 29 Yiru giyee yanni yigäbüciny nyi ündiji ngwäy yiima ye 'dar yüngün yanni giyo yapu yiuru 'dünggünyänü.

2

1 Nyi be minä ndi aang lenge ndi ari nggwundu ngwäy nunnu ngaa je gataji düwä na ngindenga

lidi gündär gidi Lädüküyäng na ngwüji 'dar ngwanni ngwa'tiny ngwe lingididu ngwäyänü gilingeno. ² Nggwundu ngwäy nunnu ngaa or'temaji giyigoranu ar gikajidi ndi ämnäjidi. Äny gwüminä je aang äti onjacing gwanni gwujaw gwanni gwati ji manari ngaa lenge ngwuja'ri 'di'didanu ngwudi Ngwaalu ngaa gu icinädä 'didanu. Nggwüminä je ngaa icinänü 'di'danu ngwuja'ri ngwee nunnu ngaa lenge ge'teng gwudi Ngwaalu gwanni gwa'ting 'täcä ngwüjälü gwerre a ge'te nggwee, gwuru gwani Kirictu. ³ Gwanni gwülibädi gu yu'rinalu yidi bebere na lenge 'dar.

⁴ Äny gwaru gu no nunnu aa'ti gwere gwa je i'däjänü ara je 'du'di ngwuja'ri ngwe ara je dudiyi. ⁵ Minyi ni ari a la'ti gilingeno, a gilo gwüpäng gilig'i'rim nggwujayanu ndi engga ndi ari ngaa gilo ligekajidu ngaa mätinälü 'di'däny ndi änni ndi Kirictu.

Elle gwanni gwumbutu ndi Kirictu

⁶ A nono anaku ma gu änni ndi Yicu Kirictu gwuru Deleny, elellar gu be. ⁷ Lidirninä gu ngaa gu odanalu ndom limätinälü ndi änni Ngwaalu gwalu anaku enggacara je gu a ci Ngwaalinga yäy 'tu ji 'danggalu gwirälü.

⁸ Arnganar ndi ari aa'ti gwere gwa je ruji ngwinäd ara je gatu mbüny bebere gwe gwudi didlä na iringini gwe gwuru 'tur gwani yobo yidi ngwüji na dimürä didi didlä, yä'tüdi dimürä dindi kayalu didi Kirictu. ⁹ Ndi ari nginde gwani Kiricu, drü 'dar didi Ngwaalu ndo gu. ¹⁰ Na ngaa

lima je gu mbutiyi. Nginde gwuru gwanni gwuru gi'ra gidi yeleny 'dar na gidi yiima 'dar.

¹¹ A nginde gwe 'to, lima je ü'ridä ü'ridäng gwa'ti äpinä ngwuy ngwe ngwudi dji. Äbrü gwe kayanu drü dalu dann diki, ü'ridänä nggwee gwäpinä Kirictu gwe. ¹² (Ndi ari) gwuma le gätini nyinyini gwe gwani yi'rany yüngün ngaa le 'di'ri änni gwe gwalu giyiima yidi Ngwaalu ngwanni ngwü'di'riyalü giyi'ranyanu. ¹³ Gwele gwerre, ngaa layu yi'rany yani ke gwalu, ngaa la'ti ü'ridänä gidrü dann diki, Ngwaalu ngwuma je be midiyi Kirictunga le. Ngwuminje düdänijänü 'dar gwege gwanni gwuki ¹⁴ anni mung bro-tada yobalu mbüny yanni yüllinä dimürä dänü düngün dann diniji nje, ngwuje äbrü kayanu aar päni kü'ri. ¹⁵ Anni mung je apada yiima na yelenya, liming je 'täci yaaralu yegen ngwuje ro'talu ngwuje dami yi'rany ye yüngün kü'ri.

¹⁶ Yäy gu no, aa'ti ba be ngaa la gäbici djiü dere ndi ara je üpäci yi'ral nono yere yani dimürä ndi eny a ndi iyi na yani yobo yidi yi'rinyinä, yijibe'rr yidi Düüwä Diyang a yani gomon Kwo'ra tä'ril. ¹⁷ Yi'ral giyee yiru ngwü'rimbil ngwudi yi'ral yanni yadi ji. A be yanni yiru 'didanu, yiru yadi mbüjini ndi Kirictu. ¹⁸ Aa'ti nga la gäbici yigo'ro yalu ndi ara je dji ci ngaa ru ngwumulu 'ti'tir ngaa äpiji yi'rrä yobo. Giyee ya je gäbici ngaa la'ti la ape gu'ru ganni gicara je ge Ngwaalu. Dji dann dati gu enggaci ngwüjü no, yi'ral yüngün yärrinä yeleny ye yidi yi'ral yanni yarung ye yänggading je ngwäy ngwe ngwüngün. Nginde diringinä yi'ral

ye yidi ya'rany yüngün yanni yì'tüyüng je a be yere yätìng je nding gu ìringìnä. ¹⁹ Da'ti mätinälü ki'ra ndi Kirictu gidi ngwangu ku ngwanni ngwati gu dige'dani a gu ngwiri na yirjeny mätidänü gwüpäng a je Ngwaalu ge'te aar 'tänü aar pe.

Midi Kirictunga le

²⁰ Yäy gu no, anni ma aang ayi Kirictunga le, gwani elelle gwudi yobo yidi didlä, ange gwuru mana ndi ari ngaa ji ndi elelle yobo ye yidi didlä. Ngaa üpiyi yigo'ro yalu dimürä dannu dati ari, ²¹ "Aa'ti a gwa määtä gony! Aa'ti a gwa ngille gony! Aa'ti a gwa akani gony nono?" ²² Yi'ral giyee 'dar yiru dimürä didi ngwong ngwati äpini aar medadi. Ndi ari yigi'tinä yiru yobo aar ru 'dogo dimürä didi diji dümnä. ²³ Yobo giyee yiru nono ma aar ru 'di'danu yidi bebere yidi äpäji Ngwaling yobo ülliyi gwe yigo'ranu 'ti'tir aar jo'renya ngwangu ngwegen, aar 'ti be äti gu'ranu gere ndi määtä lingen lidi diji.

3

Elelle gwudi dikirjin

¹ Ngaa lima 'di'ri Kirictunga le, gäbicär be ngaa bupi yi'ral yanni giyo kerala ngwaalu ngwanni ngwo gu Kirictu kaama gidi Ngwaalu gani yeleny. ² Ara je yigor päci yi'ralanu yidi gerala yani ligi'rim ngaa gu mätinädä aa'ti yani yi'ral yidi lingen gidiyängälü. ³ Ndi ari ngaa lima ayi a midi gwalu gwanni gwuyang nggwo gwändälü Ngwaalu Kirictunga le. ⁴ Ma be aji ma Kirictu gwanni gwuru midi gwege 'tädlü,

ngaa la be 'tädinälü 'to ngindenga le ndi näji gwüngün.

⁵ A be no, 'rinyitär be yi'ral yidi lingeno lulu lidi didlä yani yijin, rngi gwudi lingeno, ami'ra gwudi lingeno, bupi gwanni gwuki na ubanu gwani yobo yidi didülä yidi didlä. ⁶ Yi'ral giyee yiru yanni yati gäbici Ngwaalinga a güündä ji. ⁷ Ngaa lelella gu gwele gwerre ja gu gididlä.

⁸ A be gweneno, äbrär je be ngaa je gatu mbüny giyee yiki 'dar yani, güündä, 're ngwäy, yü'düny, kiyi ngwüjänü, lo, ondaji yidiganya. ⁹ Aa'ti ngaa lü'ri'täjidi yi'duru nono ndi ari ngaa lima gwällini lingina mbüny lanni lu'rin a apepe gwüngün gwanni gwuki ¹⁰ a ngaa lima genne lingina lanni liyang, gilo li'tüdi liyang ndi lenge gwani gi'remna gidi Ngwaalu ngwanni ngwuge'ta. ¹¹ 'Dünggüngün, ya'ti yere giyee ndi ari nggwee gwuru Digirig, na nggwee gwuru Diyawüd. Nggwee gwü'ridänä na nggwee gwa'ti ü'ridänä. Nggwee gwuru Garany a nggwee gwa'ti bebera. Nggwee gwuru dinäd na nggwee gwä'tüdi dinäd, a be Kirictu ru 'dar ngwaalu 'dar.

¹² Yäy gu no, anni ranga ngwüji ngwuju'ru ngwäbrä je Ngwaalu ngwämning je, rüdär be giyomon reny ngwüji ngwäti inäng, jaying liguri, okeye ligo'ro, yimulu na or'temaji. ¹³ Ngaa apajidi gwüpäng ngaa düdänijidänü gwüpäng giyi'ral yere 'dar yanni yiki anaku ma ara je gu Deleny düdänijänü. ¹⁴ Giyee 'dar yijaw, ngaa gendani ämnäjiding, gwanni gwati gekajidi ngwüjü 'dar gwüpäng ngwuje mbüti kürtü ge'te pu.

¹⁵ A adatalu gwudi Kirictu ruyi yigor yalu anaku ra gu ngwüji ngwudi ngwanginu ngwe'te pu, lurnida je ndi aang jalu ladatalu. Ngaa ci Ngwaalinga yäy 'tu!

¹⁶ A ngwuja'ri ngwudi Kirictu ji 'danggalanu ara je niyänü ngaa enggacidi ngaa olajidi bebere gwe 'dar gwüpäng, ngaa elnge mäjimür, na deelnga didi ortada didi ligi'rim ngaa ci Ngwaalinga yäy 'tu yigor ye yalu yijayanu. ¹⁷ 'Dar yere yanni yada je ärrü yani ondaji gwalu na apepe gwalu, ärrär je 'dar ngwüriny ngwe ngwudi Deleny dani Yicu, ngaa ci Ngwaalinga ngwuru Papa yäy 'tu nginde ngwe.

Ola gwudi gubu gidi ngwükirijän

¹⁸ Lani ngwaw, 'dengenacar ngwuru ngwalu anaku minä gu Ngwaalu.

¹⁹ Lani ngwur, ämnär ngwayu ngwalu aa'ti ngwa je ärrälü t'i'ti'däng.

²⁰ Lani yiji, 'dengenacar papanga je lalu giyi'ral 'dar, ndi ari no yati jada Ngwaalinganu.

²¹ Lani papanga, aa'ti ngaa la kiya yijänü yalu nunnu aa'ti ya muli nono.

²² Lani ngwinäd, 'dengenacar ngwelenya ngwalu ngwudi didlä giyi'ral 'dar, ärrär je gu nunnu aa'ti nono gwele ma ara je ge'te ngwäy nono, a ndi ari ngaa je gäbici ara je ämnä, a je be ärrü yigor ye 'di'didanu yani denya Ngwaalinga.

²³ Yere yanni ya je ärrü, ärrär je yigor ye ku lundu ngwäy nono ma je ärrüji Delenya, ya'ti ani ngwüji ngwümnä. ²⁴ Ndi ari ngaa lilingidi ndi ari nga la mbuji yu'rina Gideleny yani gu'ru galu. Ngaa liru ngwinäd ngwäpijä Delenya dani

Kirictu yiiru. ²⁵ A gwere gwanni gwapu gwanni gwuki, gwa mbuji keng gwani gu'ru güngün na utanu gwa'ti.

4

¹ Nga nga lanni liru ngwoorta, ärrär ngwinädä ngwalu yi'ral yijaw a yanni yidünälü ndi ari ngaa lilingidi 'to ngaa läti Doorta dalu kerala.

Otaci Ngwaalingalu gwani Bulij gwani ondaci ngwüjü

² Gwujar ndi otaci Ngwaalingalu ngaa jalu ngwäy ngwe nda je ci yäy 'tu. ³ Ngaa otaci Ngwaalingalu gwani nyängä ndi ari aar nje igitiji gay nyii ondaci ngwüjü ngwuja'ri ngwudi Ngwaalu ndi ari yäy nyii mbuji gay ndi ondaci ngwüjü yujimida yani Kirictu yanni yigäbüciny nyi be genne giyirna ⁴ nunnu nje ondajalu gilingenalu anaku büpınär gu 'dünggüny ndi nje ondaji.

⁵ Beberar ndi eelle gwalu ngwüji ngwe ngwa'ti aang ngwe rüdi gi'donga ge'te pu, ngaa burnani gaji ndi ärrä yi'ral yanni yijaw. ⁶ Gäbücär ondacing gwalu ngwüji ngwe ngwonyadi yimi'ränü ngwuru nono enying gwami ngwümündä nunnu ngaa lenge ndi ari awa ma ara je diji otacalu, ngaa gwä'räcänü.

'Dingini na aganni

⁷ Diweengga dämnär dani Tiyakuj da je enggaci ngwuja'ri 'dar gwani änyängä. Gwuru doo'ra diru ligor le'te pu nyii le ru ngwinäd nyii ru gimaad Gideleny. ⁸ Gwükäciny 'danggalu ndi ara je abingaci gwani bupi nggwee ndi ari

ngaa lenge änyängä gilo liru 'taa a nunnu ara je ojemeye yigor nono yalu. ⁹ Nggwo gwändär Onejemo gwe gwuru diweengga dege diru ligor le'te pu dännär gwanni gwacajida le ki'doonga ge'te pu. La je ondaci ngwuja'ri 'dar ngwanni ngwo ngwärrinä ngene.

¹⁰ Gur giru gimaad güny gigeniiny ge gani Arictakuj, gaganna je a 'to Murkuj gwuru digrü ndi Birnaba (lima je ükacä ngwuja'ri ngwani nginde. Mung ila, ülläjärälü gora gijaw.) ¹¹ Yicu gwani Yujtuj, gwaganna je 'to. Liru gilee 'dogo lanni liru Ngwüyävüd ngwüjänü ngwüny ngwanni gwuru nyii ngwe gimaad giyiuru yidi yeleny yidi Ngwaalu liru lundiyiny ngwäy aar nyi or'temaji gwulleny.

¹² Ababraj, gwanni gwü'tüdi ki'doonga galu gwuru dinäd didi Yicu Kirictu, gwaganna je. Gwata je jicalu no ngwäy ngwe yomon reny ndi otaci Ngwaalingalu gwani nga nga ndi ari ngaa mätinälü 'di'däny ndi bupi 'dar gwudi Ngwaalu ämni gwe gwanni gwumbutu ngaa gu ojemada ngaa gu icinäda mama. ¹³ Gwa je gwe ci ndi ari nginde nggwo gwündijä je ngwäy gwulleny ngwuje ündiji ngwäy 'to gwulleny lidi gi'doonga gidi Lädüküyäng na lidi Arabulijing. ¹⁴ Dimaad dege diru akim dani Luka, a diweengga dani Dimaj, laganna je.

¹⁵ Agannar ngwengga ngwudi Lädüküyäng a gera giru diweengga gani Nimbaj na 'to gi'doonga gidi ngwükirijin ngwanni ngwati acajidi ngwu'dun ngwüngün.

¹⁶ Ma ara je üliji ngwuja'ri ngwee ngwükacä je, ngaa je be dinga 'to aar je üliji ngwükirjinä

ki'doonga gidi Lädüküyäng, ngaa je apa ngwanni ngwo 'denggen ngaa je uli 'to 'danggalu. ¹⁷ Car Arikipujing nu, “Arngana yiiru nga je medaji yanni yima je ape Gideleny.”

¹⁸ Äny gwuru gwani Bulij gwullu aganning nggwee guy ge güny. Diwayiniiny giyirna yüny. Ara je gu yimi'rü ji.

Laro Bible (Bible)
Laro NT

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Laro)

Contributor: ECS Diocese of Khartoum Translation Department

This text box needs to have content for PT9 to upload is to the DBL.
All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

80c639f7-4569-5ffa-a77d-5df4c223631f